

NIELSEN NØRAGER

Det offentlige som procespart, v. Anders Valentiner-Branth

Medlemsarrangement i Foreningen for Kommunal- og Forvaltningsret den 17. og 18. april 2018

Stort tillykke med doktorgraden

- Der er mange spændende tanker og så på ens eget arbejdsområde – tak for det.

Skal offentlige myndigheder selv interessere sig for de retssager, der føres på deres områder?

Svaret er klart: Ja.

Jeg er derfor f.eks. helt enig i Waages kritik af vejledningen herom fra Skat, der sagde det modsatte.

Det er i øvrigt også min erfaring, at det giver langt det bedste resultat, når sagsførelsen planlægges i et tæt samarbejde med myndigheden.

U 2017.75 H

Den offentlige myndighed skal sikre, at myndigheden eller dens partsrepræsentant ikke optræder usagligt.

Se i øvrigt min opdaterede fremstilling af dette emne i kapitel 4 i den netop udkomne Forvaltningsret.

Selv om der er en vid adgang til at delegere til advokater, vil myndigheden ikke være retlig ubundet, når dette sker, idet myndigheden typisk ved aftale herom skal sikre sig, at advokaten efterlever en række krav mv.

Myndigheden har f.eks. en forpligtelse til at sikre sig, at advokaten kender retsområdet, og at advokaten ved, hvordan den offentlige forvaltning fungerer.

Advokaten skal være indstillet på at handle sagligt mv. på tilsvarende måde, som en selvmøder fra forvaltningen vil være forpligtet til at gøre det.

Men hvad betyder dette krav i praksis?

Indtil videre gælder forhandlingsprincippet også i retssager med offentlige myndigheder, hvilket Waages disputats bekræfter.

Ændrer dette grundlæggende på måden, en offentlig myndighed behandler sager på, således at der er forskel på sagsbehandlingen før, under og efter retssagen – vi vil se på en række eksempler, der belyser denne problemstilling.

- Hvis der f.eks. er uenighed mellem en offentlig myndighed og private parter om fortolkningen af retlige spørgsmål, vil de private med en suspensionserklæring kunne sikre, at den private ikke fortaber sine rettigheder, mens det principielle spørgsmål afklares af andre i verserende retssager – vejbidrags-sagen havde f.eks. mange interessante spørgsmål om denne problemstilling – se også U 2016.1805 H.

Skal den offentlige myndighed vejlede herom?

- Se f.eks. mælkesag 1 og 2 som eksempler herpå U 1993.727/2 Ø og U 1995.702 Ø.
- Er det dårlig sportsånd, at en offentlig myndighed påberåber sig forældelse, eller har f.eks. en kommune pligt til at gøre det i relevant omfang, da en betaling af forældede krav vil udgøre en begunstivelse af modtageren, og der vil ofte være et forbud mod at give sådanne begunstigelser?
- Højesteret har i U 2012.3564 H gjort det helt klart, at også offentlige myndigheder har "behov for den afskæring af krav, som følger af reglerne om forældelse og retskraft."

- Sondringen i forældelsesregelsættet – mellem retlige vildfarelser, hvor den tre årige forældelsesfrist som udgangspunkt gælder, og faktiske vildfarelser beroende på den offentlige myndigheds egne forhold, hvor man normalt falder tilbage på den absolutte 10 årige forældelsesfrist – taler for det samme resultat.

Hvem er rette sagsøgte?

- Hvis en klageinstans har taget stilling til en sag, er det normalt klageinstansen og ikke kommunen som førsteinstans, der er rette sagsøgte, jf. også sagerne vedrørende Custom House og U 2016.3793 H herom.
- En meget kendt og anvendt dom U 2008.1359 V er et godt eksempel på, at kommunerne heller ikke altid selv er opmærksomme på denne retstilstand, der anvendt i den konkrete sag ville kunne have ført til, at kommunen blev frifundet allerede af denne grund.

Er det f.eks. sagligt for en offentlig myndighed at påberåbe sig tavshedspligt, beskyttelse i retsplejelovens § 169 og i øvrigt også § 341, der indeholder et forbud mod overflødig bevisførelse?

- Højesteret har den 20. marts 2018 i en sag (sag 196/2017), som jeg fører for Københavns Kommune, afsagt en meget interessant kendelse om disse forhold.
- Der er herudover en righoldig praksis vedrørende disse spørgsmål.

Det kan være sagligt for en offentlig myndighed at begrænse skaderne og at rette op på fejl

- U 2012.605 H er et rigtig godt eksempel herpå.

- Sagerne er et godt eksempel på, at der er forskel på at finde forvaltningsretlige fejl og at få udbetalt penge fra det offentlige via erstatningssager.
- I erstatningssagerne stilles der således normalt krav om, at der er tale om særligt kvalificerede fejl. Vi har ikke amerikanske tilstande her i landet.

Frederik Waage er blevet citeret for følgende i en artikel i Science Report i forbindelse med en omtale af doktordisputatsen:

”Retssager mod det offentlige bliver mere og mere almindelige og sagsanlæggene kan gælde [...] restauratører, der har fået afslag på en alkoholbevilling. Men når man som borger møder op i retten, optræder staten mere som en privat modspiller, end som den retfærdige institution, den burde være”.

Nu har byretten to gange, landsretten en gang og Procesbevillingsnævnet i forhold til ansøgninger om tredjeinstansbevillinger mv. haft mulighed for at tage stilling til sagen og givet de offentlige myndigheder ret, og det har efter min vurdering ikke noget med at være en uretfærdig eller retfærdig institution at gøre.

10 gode råd til retssagsførelse for offentlige myndigheder

1. Ager proaktivt med henblik på at mindske risikoen for konflikter.
2. Luk konflikter ned evt. med forlig, hvis det efter en konkret vurdering er hensigtsmæssigt og retligt muligt.
3. Vælg en advokat, der er ekspert på området og sørg for, at advokaten kommer helt til bunds i sagen fra begyndelsen af.
4. Reparér, hvis det er nødvendigt.
5. Begræns skaderne og risikoen herfor, hvis det er muligt.
6. Er det fremadrettet muligt at tilpasse praksis på en måde, så risikoen for en gentagelse af konflikten mindskes, undersøges fordele og ulemper ved en sådan præcisering af praksis mv.
7. Tilrettelæg om muligt sagen, så den handler om det væsentlige, men husk læringen af den gamle Peter Plys anekdote.
8. Hvis der er flere sager om det samme, kan myndigheden ofte med fordel forsøge at tage sagerne i den mest hensigtsmæssige rækkefølge.
9. Sagen skal om muligt forberedes på den måde, der må formodes at give størst mulig sympati fra dommerne i forhold til det ønskede resultat – Farvergadesagen se U 2014.2825 H - er et godt eksempel herpå.
10. Gå altid efter bolden og vis overskud, også selv om modparten kører en anderledes linje.

Ny byretsdom om aktindsigt går meget langt i forhold til at anvende forhandlingsprincippet

- Det bliver interessant at se, hvilken betydning byrettens dom af 23. marts 2018 (sag nr. BS 25A-1531/2017) i sagen får fremadrettet.

NIELSEN NØRAGER

Anders Valentiner-Branth, AVB@NNLAW.DK; mobil 53884148

Nielsen Nørager LLP, Frederiksberggade 16, 1459 Copenhagen, Denmark

NIELSEN NØRAGER